

SWOT analýza současného stavu neziskového sektoru v ČR. Doplněno a ohodnoceno na jednání neziskových organizací na kulatých stolech dne 23. května 2008. Podklad pro Koncepti podpory rozvoje neziskového sektoru.

Strategické hledisko 1: Právní prostředí

Silné stránky	Slabé stránky	Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> rozmanitost právních forem NNO (15) RVNNO a její výbory (2) existují základní právní formy NNO (o.s., o.p.s, církev, nadace, NF a STAC.). zákon o nadacích a NF jako příklad – vyčištění sektoru relativně snadný vznik o.s. aktivita a dlouhodobá podpora ministryně v této oblasti vůle a snaha RVNNO o změnu legislativy podpora NS ve vládním prohlášení 	<ul style="list-style-type: none"> nezakotven veřejný zájem – veřejná prospěšnost (12) chybí vymezení veřejné a vzájemné prospěšnosti (13) špatná definice NNO na základě právní formy (5) Neexistence veřejného rejstříku o.s. (2) není právně zakotvena RVNNO a není navázána na žádné ministerstvo není dána jasná politická podpora rozvoje občanského sektoru - prezentace NS jako žadatele o peníze (1) - nepochopení politiků - velmi rozdílné chápání role NNO (v resortech X ve veřejné správě) - osamocenost NS (slabé církve, nízká ukotvenost politiků v prostředí NS) nezájem společnosti, malá podpora veřejnosti (2) - nedůvěra v neziskové aktivity „staré myšlenky“ lidí - nepochopení role NNO, které jsou pro společnost přínosné - nízká společenská prestiž správních rad a ostatních statutárních orgánů NNO 	<ul style="list-style-type: none"> veřejný zájem a neproziskovost a vícezdrojové financování (6) střešní zákon o NNO (3) lepší daňové zvýhodnění NS (3) převzít def. obecné prospěšnosti z EK mezinárodní definice (ICNPO - The International Classification of Nonprofit Organizations) - roste důraz na činnost) vzory ze zahraničí všeobecná podpora NS v zahraničí 	<ul style="list-style-type: none"> nepřehledná legislativa v daňové oblasti (9) ještě větší zneprůhlednění NS novou legislativou (školská práv. osoba, neziskové nemocnice...) nový občanský zákoník (definice veřejné prospěšnosti)- špatně zpracováno složitá pravidla pro vznik a fungování důraz na činnost místo právní formy NNO

Strategické hledisko 2: Finanční zdroje – státní, evropské, vlastní zdroje NNO

Silné stránky	Slabé stránky	Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • dlouhodobé zakázky veř. správy vůči NNO (na veřejné služby) (10) • vícezdrojové financování je již v obecném povědomí NNO (5) • dotace z ministerstev (1) • některé kraje a malá část obcí již vypisuje grantová řízení pro NNO • existence daňových úlev pro dárce • stát. a veřejné správa pro některé projekty oslovila NNO • využívání možností elektronického bankovníctví • DMS 	<p>zastaralý dotační systém resortů (16)</p> <ul style="list-style-type: none"> - neexistence uceleného systému udělování státních dotací, nepřehlednost, příliš rezortní, není navázán na programové dokumenty vlády, neprovázanost, zastaralé Zásady udělování dotací, nízká transparentnost státního dotačního systému - odborníci nejsou zváni do výběrových řízení, financování z veřejného sektoru nárazové, krátkodobé („grantové financování“, tam kde by mělo jít o objednávku služby), nejasná definice „dotace“ (občas jde o levnou veřejnou zakázku), rozdílná a nejasná pravidla dotací, rozdílné výklady (někdo uznává oprávněné náklady od počátku realizace, někdo od vyhlášení výzvy, někdo od data rozhodnutí...), složité financování pokračování projektu X nové projekty, prostředky ze stát. rozpočtu nelze převádět do dalšího roku, zpožděné platby, nevhodný harmonogram poskytování dotací <p>nahrazování prostředků ze státního rozpočtu financemi z evropských fondů (14) Přesun prostředků na grant. schémata ministerstev na kofinancování projektů hrazených z EU fondů a tím snížení prostředků na další dotace a rušení národních programů v souvislosti s EU fondy</p> <p>pozdní zálohové platby (14) netransparentnost EU zdrojů (10) evropské peníze stojí na hliněných nohách českých financí (10) úroky nejsou uznatelný výdaj (6) nejednotnost metodik a kritérií (5) neplánuje se udržitelnost (4) nejasný postoj úřadů k zisku NNO (3) slabá vazba na kvalitu organizace (2) aplikace prostředků de minimis na VP NNO (1) nejsou prostředky pro šíření dobré praxe (1) - finance z EU nejdou na inovace a rozvoj ale na provozování stávajících aktivit (mělo by to být tak, že české veřejné prostředky jdou na provozování stávajících aktivit a zdroje z EU na inovace a rozvoj)</p> <p>technická pomoc není využívána příjemci nekoncepční decentralizace zdrojů – centrum – kraj (6) přebujelá byrokracie operačních programů (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - při čerpání dotací z operačních programů, složitost a formalismus pravidel čerpání, nastavování přísnějších pravidel, než mají v EU, příliš časté změny pravidel financování z EU fondů - neexistence postihů za chyby odpovědných pracovníků a jejich veřejná prezentace 	<ul style="list-style-type: none"> • usnadnit podnikání NNO (29) • daňové asignace 2% pro NNO (14) • daňová reforma (zlepšení daňových úlev) (3) • partnerství pro velké projekty (2) • zrušení auditů – viz vzor Praha (1) • PPP (public private partnership) (1) • využít dobrých příkladů ze zahraničí • rostoucí ekonomika • rostoucí individuální bohatství • rostoucí ochota lidí dávat peníze NNO • ocenění a započtení hodnoty dobrovolnické práce do vlastních zdrojů • nezkorumpovatelní politici • sociální ekonomika • transformace PO – proces sbližování podmínek pro NNO vzniklé po r. 1989 s řízenými organizacemi 	<ul style="list-style-type: none"> • oslabení finančních zdrojů z veřejných rozpočtů (24) • chybí všeobecně koncepce rozvoje v krajích (9) • střet zájmů: kraj – zprostředkující subjekt i realizátor (6) • daňová reforma (redukce daňových úlev), nedomyšlená vazba novelizací na daňová pravidla • ignorování NNO ze strany bank • asignace sníží nebo nahradí dotace z veřejných rozpočtů • lobby za výjimky • oslabení finančních zdrojů ze strany ministerstev • naprostá většina prostředků EU bude absorbována veřejnou správou • přetrvávání paušálního poskytování dotací v režimu de minimis • vysoká očekávání od projektů zaměřených na sociální podnikání

	<p>nedostatek volných prostředků v NNO - nízká absorpční kapacita - neschopnost předfinancování projektů NNO + nedostatek zdrojů na dofinancování projektů NNO - špatné podmínky pro předfinancování projektů NNO z vlastních zdrojů (příliš vysoké etapové platby) - obtížné získávání bankovních úvěrů pro NNO (8)</p> <p>aplikace pravidel de minimis na veřejně prospěšné NNO</p> <p>konflikt zájmů v operačních programech - existence institucí, které zároveň rozdělují a zároveň čerpají,</p> <p>komplikované účetnictví pro vícezdrojové financování NNO - nejasná metodika pro zavádění a účtování vícezdrojového financování, nepřehlednost vícezdrojového financování - komplikovaná problematika zdaňování příjmů NNO</p> <p>neexistence odstupňovaných daňových úlev pro veřejně prospěšné organizace</p> <p>nízká motivace dárců - nejsou nastaveny daňové úlevy pro dáorce zákaz prezentace dárců v médiích – snížení motivace</p>		
--	--	--	--

Strategické hledisko 3: Lidské zdroje - informovanost, vzdělání, capacity building

Silné stránky	Slabé stránky	Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> evropské zdroje umožnily budování kapacit („capacity building“) na všech úrovních (4) existence silných a aktivních NNO fungujících na principu vícedrožového financování zapojení NNO do evropských sítí informovanost o výzvách a státních dotacích odborníci v neziskovém sektoru schopnost čerpat prostředky EU se zvyšuje vůle vzdělávat se ve vícedrožovém financování snaha hledat kompetentní manažery snaha nestarat se pouze o klienty, ale také o rozvoj organizace 	<p>neznalosti pravidel EU</p> <ul style="list-style-type: none"> - z toho vyplývající neprofesionální přístup českých úředníků - nízká znalost problematiky i standardů EU jak u NNO tak u VS <p>nízká profesionalita v zajištění provozu NNO a v důsledku toho klesající důvěryhodnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - neexistence strategie v mnoha NNO, která by počítala s financováním nejméně z 5ti různých finančních zdrojů - nedostatečný počet kvalitních manažerů, nedostatečné finanční prostředky na zaplacení kvalitních řídicích pracovníků, slabý střední management, chybějící administrativní složka řízení - nedostatečné dovednosti v oblasti marketingového řízení a fundraisingu - závislost na veřejných zdrojích a s tím spojená pohodlnost NNO - nedostatečné dovednosti v oblasti individuálního dárcovství <p>nízké vyjednávací dovednosti a neschopnost řešit věci konsensem jak u NNO tak u VS</p> <p>nízká úroveň vzdělanosti úředníků a především politické reprezentace v oblasti NS</p> <ul style="list-style-type: none"> - neznalost a z toho plynoucí neschopnost VS vnímat mezioborové činnosti <p>neznalost nástrojů / metod budování partnerství a tím neschopnost VS využívat partnerství není-li zakotveno v legislativě</p> <p>neinformovanost pracovníků operačních programů</p> <ul style="list-style-type: none"> - v případě, že úřad neví, jak věci řešit, volí nejčastěji (a zbytečně) vůči NNO ten nejpřísnější výklad (i v oblasti EU), rozdílné výklady příruček a pravidel u různých poskytovatelů zdrojů 		<ul style="list-style-type: none"> nejistota zaměstnance plynoucí z nekonceptního financování NNO (8) ztráta motivace pro práci v neziskovém sektoru

Strategické hledisko 4: Rozvoj NNO – evaluace, organizovanost, transparentnost NNO

Silné stránky	Slabé stránky	Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> portál veřejné správy – počátek veřej. přístupné databáze, existence jednotné databáze NNO na portále veřejné správy samoregulační mechanismy - etické kodexy, pravidla transparentnosti, výroční zprávy vydává i řada NNO, kterým to neukládá zákon postupné zlepšování síťování a sdružování NNO zlepšování statistického sledování NNO technické možnosti pro výzkum NNO jsou dobré (IT technologie apod.) 	nedostatečná evaluace a monitoring <ul style="list-style-type: none"> - nejasné vyhodnocování státní dotační politiky - chybí statist. sledování čerpání NNO ze strukturálních fondů - neexistuje systém evaluace přínosů NNO jak v evropských, tak ve státních dotačních programech - neprovádí se hodnocení efektivnosti státních dotačních programů určených pro NNO - větší důraz na finanční kontroly než na kontrolou průběhu, obsahu a výstupů projektu, - malý důraz na věcný obsah projektů (oproti formální stránce) u evropských i státních dotací 	<ul style="list-style-type: none"> aplikování dobré praxe ze zemí EU preferenze NNO ze strany EU využití potenciálu akademické sféry ze strany NNO, vznik projektů, které by zapojily stávající výzkumné org./studenty do NS 	<ul style="list-style-type: none"> korupce a tunelování dotač. systémů (zvlášť komunálními politiky) certifikace lobbying ze strany politiků, kterým vyhovuje současný stav a kteří jsou sami zapojeni do občanských sdružení a ostatních NNO zásahy státu do vymezení činnosti NNO mediální kauzy politiků a známých osobností týkající se netransparentního fungování NNO – jako špatný příklad
	nedostatečná transparentnost neziskového sektoru <ul style="list-style-type: none"> - vyplývající z nedostatečné legislativní úpravy, zneužití legislativy a výkladů zákonů týkajících se jednotlivých právních forem NNO, zákon o sdružování občanů a s ním spojené využívání “děr“ v legislativě vedoucími pracovníky v občanských sdruženích, pravidla reportingu o podpoře NNO ze strany veřejné správy nezvyšují transparentnost, netransparentnost o.s. pro stát. správu, neochota k transparentnosti (část sektoru i stát. správy) 		
	nedostatečná organizovanost uvnitř neziskového sektoru <ul style="list-style-type: none"> - neschopnost konsenzu mezi představiteli NS, neexistence vnitrosektorové debaty o společných tématech NNO, neschopnost efektivně lobovat (= nedostatečná debata uvnitř NS), neexistující samospráva NNO, roztržičnost a nekoherentnost NS 		
	neexistující přehledný a aktuální veřejný rejstřík <ul style="list-style-type: none"> - neexistence databáze a z toho plynoucí netransparentnost v NS 		
	malá informovanost o finančních zdrojích pro výzkum NNO		

Strategické hledisko 5: Partnerství mezi NNO a veřejnou správou

Silné stránky	Slabé stránky	Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • zkušenosti s partnerstvím při koncepčních jednáních a tvorbě strategických dokumentů (2) • pozitivní zkušenosti s partnerstvím mezi NNO a veřejnou správou v projektech (1) • postupné vytváření vazeb • zkušenosti ze spolupráce se zástupci NNO • zkušenosti v rámci krajských partnerství v Opatření 3.3 SROP • zkušenosti v rámci Místních akčních skupin v rámci Iniciativy Leader 	formální partnerství - veřejná správa nebere NNO jako rovnocenného partnera (16) - neexistence právního prostředí pro vznik partnerství (5) - účast NNO je často jen formální „ornamentální“ (1)	<ul style="list-style-type: none"> • příklady ze zahraničí (2) • Příklady z EK – např. Sdělení Evropské komise č. 704/2002 o Posílené spolupráci při konzultacích a dialogu – všeobecné principy a minimální standardy pro konzultace Komise se zainteresovanými stranami, doporučení EK pro • předsednictví v Radě EU • podpora EHSV 	<ul style="list-style-type: none"> • výlučné postavení příspěvkových org. státu, krajů a obcí (6) • ovlivňování rozdělování prostředků politickou reprezentací mimo předem schválená pravidla či principy (4) • nepochopení principu neziskovosti veřejnou správou (4) • malá ochrana zneužití know-how od NNO (2) • lobbyistické skupiny obsadí „strateg. místo“ v partnerství na místo NNO
	tendence VS upřednostňovat nekonfliktní NNO (7) - VS má tendenci řídit NNO, rozhodovat o správných řešeních a odmítá NNO nesoucí jiný názor, partnerství veřejné správy jen s „nekonfliktními“ NNO veřejná správa odmítá NNO s jiným kritickým názorem (4)		
	veřejná správa má tendenci rozhodovat jednostranně bez ohledu na NNO (6)		
	špatně zpracovaný návrh koncepce zapojení veřejnosti (5)		
	Nezájem o názor odborníků z NNO (4) - nezájem VS o konzultace od NNO		
	malá informovanost veřejné správy o neziskovém sektoru (3) ne vždy jasná pravidla pro financování - netransparentní proces (3)		
	ukřivdénost (z nedostatku peněz) NNO + redukce partnerství na peníze		
	účast na výborech komisích není honorována = malá kapacita zástupců NNO		
	neexistence právního vymezení partnerství		